

In zopet morje, po viharju razdajano, grozeče morje, ki meče parnik kakor igračo skozi valovje. Mornar pa sedi v svoji kajiti; prižgal si je svečo in spominja se onih, ki jih ljubi, ki jih je zbral božični večer pod smreko, medtem ko je mornar izročil usodi morja in valovja. Oh, tisočero je ljudi, ki praznujejo žalostno, samotarsko ta veličastni večer! Bilo je leta 1870/71 v času nemško-francoske vojne. Nemški vojaki so stali pred Parizom in praznovali, naslonjeni na puški, pred sovražnimi kanoni, svoj sveti večer. Prižgali so svečice na mali smreki in se spominjali domovine, za katero so prelivali na francoski zemlji vročo svojo kri. Morda se godi danes marsikateremu naših sinov ob srbski ali italijanski meji ednako. Daj Bog i tem žarek božične sreče.

Zvonovi zvonite! Za hip smo otroci, vsi, vsi smo otroci in se zbiramo pod smreko in skozi nemirne naše duše trepeta mila pesen: „Tiha noč, sveta noč“

Izjava.

Podpisani izjavlja tem potom, da je v članku »Boji v sv. Lenartu«, št. 22 z dne 31/V. 1908 in št. 31. »Štajerca« ponatisil napade na g. deželosodnega svetnika dr. Jos. Kronvogel, kateri so bili popolnoma neopravičeni, kakor sledi to iz poznejših natančnih informacijah. Podpisani vzame vsled tega tozadevne napade z izrazom obžalovanja nazaj in se zahvaljuje za ustavljenje sodnijskega postopanja.

Ptuj, decembra 1908.

Karl Linhart.

Dnevnik

hočejo prvaki nasprotniki z novim letom za spodnjo Štajersko ustanoviti. Vkljub temu, da še danes ne vejo, je-li boče zamogel ta dnevnik izhajati in troške plačati, — vendar že

nabirajo denar.

mi se za to delovanje v splošnem ne menimo. Koliko denarja je pred pol letom nabral dr. Benkovič in vendar ni izšel njegov dnevnik „Straža“. Morda se gre i sedaj edino zato, da se ljudstvu vsili misel, ki ni realna, da se torej tuje denarje napačno porabi. S svojim

dnevnikom

mislijo prvaki vse uničiti, kar je naprednega. Pa ne bo šlo! Tudi mi imamo dovolj naročnikov in tudi dovolj denarja, da bi lahko pričeli

„Štajerca“

vsak dan izdajati. Ali tega mi

ne storimo.

Kajti mi vemo prav dobro, da ljudstvo, namreč delavno kmetско, obrtniško in delavsko ljudstvo, sploh nima

ne časa ne denarja,

plačati in čitati vsak dan svoj list. Naše ljudstvo

2. Garnizijska kapelica.

Sredi v taboru stala je ednostavna ali nežna garnizijska kapelica. Njen krepki stolp gledal je čez mala i velika poslopja tja proti Plevlju in še dalje, tja v deželo. Cerkev je bila znamenje taborskega mesta. Kadar so klical njeni zvonovi k molitvi, prišlo so vojakom misli na domovino in z veseljem so prihajali v cerkev, da si pridobijo novega veselja za življenje. Krasno se je svetel križ nad taboriščem Avstro-Ogrske skozi 25 let. Zdaj je bilo treba i od njega slovojemati. . . Bila je 18. oktobra krasna nedelja. Zadnjikrat so korakali vojaki avstro-ogrške posadke k svojem božjem hramu. Hoteli so vzeti pri slovesni maši za vedno slovo od svoje cerkvice. Kajti bilo je sklenjeno, da bode ta od vseh vojakov ljubljena cerkvice v par dneh popolnoma izginila. Vsi so prišli, od brigadirja do zadnjega vojaka. In ko so tu pri svoji cerkvi stali in zadnjokrat mašo slišali, prišlo je pač marsikateremu na um, kolikokrat je tu mir in duševni blagor našel. Pobožno so poslušali vojaki govor vojaškega kurata, ki je dejal: »Danes praznujemo prav redko slavnost. Mi jemljemo slovo od naše garnizijske cerkvice, ki bode v par dneh izginila. Leta 1885 jo je pustil general Reicher sezidati in bila je do danes središče naše pobožnosti. Bila je priča mnogih dogodkov, njeni križ se je oziral na tisočere vojsake. Ta cerkev je vas vojsake s svojim zvonjenjem pozdravila, ali nikdar več ne bodeče čuli to zvonjenje. Zadnjikrat doni to zvonjenje danes. Križ njenega stolpa je stal mnogo let kot znamenje mi-

si vzame od nedeljskega počitka toliko časa, da zamore prebrati tedenski list. In to mu zadostuje. Zato bode „Štajerc“ tudi v bodočem letu izhajal le

enkrat na teden.

Ali izhajal bode redno in gledali bodemo, da bode vedno zagovornik

Ljudskih pravic

proti vsakemu izsesavanju, izkoriščanju in zatiranju.

„Štajerc“

pa bode v bodočem letu tudi veliko več prinašal. Tudi slike bodemo listu pridjali, samo da ugodimo

Ljudski želji.

Kajti to smo že opetovano naglašali in tudi dokazali, da se nam nikdar ni šlo, ne gre in tudi ne bode šlo za

dobiček.

Vsakdo, kdor ve, kaj košta papir, tisek, stavljenje, znamke, itd., ta mora tudi vedeti, da je

„Štajerc“ na pol zastoj!

In zato pozivljamo že danes vse prijatelje, člane, somišljenike, da naj

zadnje dni leta

edino v ta namen porabijo, da pridobijo

čimveč novih odjemalcev

našega velepotrebne lista. Mi bodemo i zana-prej prinašali gospodarsko potrebne stvari, politično merodajne dogodke, zanimive domače in tuje novice, leposlovne spise; — vedno pa bode „Štajerc“

nevstrašljivi bojevnik

za naše pravice.

Naročujte se tedaj, razširjajte list!

Politični pregled.

Cesarjeva zahvala. „Wiener Zeitung“ objavlja ročno pismo cesarjevo na ministerskega predsednika pl. Bienerttha, v katerem izraža cesar vsem, ki so slavili z besedo in dejanjem njegovo 60-letnico vladanja, svojo presrečno zahvalo. Iz teh izrazov — tako pravi cesar — vidim zopet, kako nerazumljive so zveze, ki se vijejo okoli cesarja in ljudstvom. V delih človeške ljubezni, ki se jih je naredilo v zmislu cesarjeve želje zlasti za otroka, pa vidi naš vladar najpomembnejši plod tega pomemljivega leta. To mu daje tudi zagotovilo, da te slavnosti ne bodejo z dnevom obledeli, temveč da bodejo v spominu naprej živele kod znamenje nekajljene harmonije med cesarsko družino in njenimi narodi. — Tako se je zahvalil naš sivolasi cesar svojemu ljudstvu.

Državni proračun za l. 1909 predložila je vlada državnim zbornicim. V dohodkih znaša prora-

čun skupno 2.303 milijonev 657.294 kron, v izdatkih pa 2.303 milijonev, 596.627 kron. Pomembnejše svote se razdelijo tako-le

Dohodki:	Izdaki:
Cesarjski dvor	11,300.000
Cesarjeva pisarna	118.416
Državni zbor	3,944.520
Državno sodišče	68.364
Ministerski svet	2,770.140
Skupne zadeve	300,636.890
Minister za notranje	2,115.554
„ za dež. brambo	1,972.352
„ za poduk	17,200.241
„ financ	1.459,268.857
„ trgovine	192,610.370
„ železnic	566,433.100
„ poljedelski	20,140.023
„ justice	4,212.377
„ javnih del	28,920.750
Najvišji rač. dvor	663.400
Penzije	8,002.630
Skupaj 2.303,657.294	2.303,596.627

Kakor je iz teh številk razvidno, naraščajo državne potrebščine z vsakim letom. In marsikatera teh potrebščin je zelo — nepotrebna.

Državni zbor je sprejel proračunski poročilni zbor v vseh treh čitanjih. Glasovale so zanj vse večje stranke, celo socialni demokrati, ki doslej še nikdar za vladine potrebščine niso glasovali. Razburjali so se pravzaprav le češki radikali, to je Kloufač in njegovi veleizdajalski tovariši. Le-ti so napravili velikanske škandale in je prišlo parkrat od takih preprirov, ki bi napravili kmalu pretep. Čehi so razbijali klopi, žvižgali in tulili kakor zverine v menažeriji. Pomagalo jim seveda ni. S tem glasovanjem je državna zbornica zopet enkrat „rešena“. Nam primanjkuje prostora, da bi popisavali vse dogodbe. Omenimo le še, da je posl. Marckhl prav temeljito označil delovanje tako dolgoletnih prvakov. Zlasti Ploja, Benkoviča in Korošca pozna zdaj cela zbornica.

Panславizem. Bivši avstrijski minister dr. Fort, znani češki razgizenec, dejal je pred kratkem na nekem volilnem shodu v Brandeisu dobesedno: „Končni cilj češke narodne politike je dosega lastne zakonodaje in lastnega sodništva čeških dežel. Dosedanje stremenje po zopetnem uresničenju češke države (!) ni peljalo do cilja. Izpoznalo se je, da je treba češki politiki iz kompleksa resničnih razmer stopiti in vse za boljšo bodočnost pripraviti. V tem tiči naloga češke politike do tistega časa, ko bodejo razmere za predru-gačenje Avstrije zrele.“ — Iz teh besed je razvidno in jasno povedano, da hočejo Čehi razbiti Avstrijo in uresničiti zopet svojo češko državo. To je panslavizem. Naši prvaki imajo isti cilj: razbiti Avstrijo in uresničiti svojo jugoslovansko državo. Ali ni to navadno veleizdajstvo?

Klerikalno gospodarstvo. Kakor znano, je dunajska občina popolnoma v rokah Luegerjevih klerikalcev. Kako brezvestno ti gospodje gospodarijo, naj dokazujejo sledeča dejstva: Ravno kar se je razpisala zopet služba ravnatelja zavoda za pokopavanje, mož bode imel kakšnih 30.000 K

riščem. Njim nasproti je stal bataljon turške infanterije kot častna garda, ki je dospela v ta namen v paradni opravi.

Brigadir pl. Rhemen je vzel slovesno besedo. Spominjal se je 30 letnega skupnega bivanja, vedno dobrega in nemotnega sporazumljenja med obema garnizijama. Svoj govor je končal z glasnim »Hoch-klicom na turškega sultana. Medtem so avstrijski vojaki prezentirali in je svirala godba turško himno.

Potem je stopil turški poveljnik Djanič Paša naprej in se je s prepričevalnim glasom zahvalil za vse dobrote, ki jih je storila Avstro-Ogrska tekom 30 let sandžaku Novibazar. Zahvalil se je brigadirju in vsem oficirjem za zvesto tovarštvo in vojaštvu za dobro sporazumljenje. In »Hoch-Franc Jožef I.« je zadonelo iz ust Paše. In že je zabobnal turški tambor; turška godba pa je zavrnila našo cesarsko pesen »Bog ohrani . . .« Puške so zaropotale v salutu in turški bataljon je zagromel častni klic »Cokjaša« — »Naj živi! . . .«

Zdaj so sneli črno-rumeno zastavo, ki je frfotala skozi 30 let na Malem Bogiševau. 30 strelcev iz kanon in petje cesarske pesmi je pozdravilo ta čin. Še enkrat sta se objela avstrijski general in turški Paša, še enkrat so si stisnili avstrijski in turški oficirji roke. Potem še en pozdrav, kratke besede komandanta in pri zvokih Radetzkijeve koračnice odkorakali so naši vojaki proti severu, svojemu cilju — Serajevu — nasproti.

Tako se je izvršil slovo naše posadke iz sandžaka Novibazar!

F. Malenscheg.

3. Dnevi odhoda.

Dne 28. oktobra prišel je dan odhoda. Ze prejšni dan čitala se je na Balibegovem brdu vojaška maša. Postavilo se je veliki, ednostavni križ in oltarska miza brez vsakega okinčanja. Zadnjikrat je stopil vojaški kurat Tesač pred vrste garnizije. V pretresljivem govoru pečal se z zgodovinskim trenutkom odhoda avstro-ogrskih vojakov iz sandžaka Novibazar. In ko je duhovnik zadnjikrat blagoslovil delil, dvigale so se iz tisočero vojaških src vroče molitve k nebesam. . . V dveh oddelkih so se postavile vojaške čete pred svojim dosedanjim tabo-